

tel. Ljubil sem te, in — ako ne jaz, kdo drugi. Sojeno je danes vam ženam tako ... Pojdi, Ana! Ne morem ničesar popraviti, ali skrbeti hočem za te, da se odpočiješ. Tudi tebi so bila ta leta grozna, ta kruh po tujih hišah, tukaj kosilo, tam večerja. Hudo je prodajati pamet za kruh. Pojdi z menoj. Ako ozdraviš, poišči si druge sreče, ne bom ti zastavljal poti. Moje življenje je dokončano. Pojdeš?

Ana trudno, resignirano: Pojdem.

DOPIS Z DUNAJA. LJUBA.

Ko sem čitala v »Dokumente der Frauen« spis J. Pergerja, nisem se mnogo menila zanj in mu tudi nobene posebne važnosti pripisovala. Ne omenjala bi ga tudi sedaj ne, ko bi mu ne bil g. Klemenčič toliko pozornosti privoščil. Prvič že zato ne, ker sem jaz v decemberski številki lanskega letnika govorila o združitvi eventualnega slovenskega društva z »občnim avstrijskim ženskim društvom« čegar glasilo niso »Dokumente der Frauen«, in drugič, ker vem, da prosto mislečo ženstvo Dunaja najbolj simpatizira z socij. demokrati, proti katerim se Perger najostreje izraža.

Dunajsko ženstvo si je ustanovilo uže več ženskih društev. Imamo »krščansko žensko društvo«, »ženski klub«, društvo delavk« (teh je celo več) i. t. d. Med vsemi društvii vendar zavzema »občno avstr. ž. društvo« prvo mesto. To društvo ima zdrava načela in izborno vodstvo. Med tem ko je »ženski klub« le za ženstvo višjih krogov, ki ne vedo kam s časom, je prej imenovano društvo za ženstvo vseh slojev, katerim je mar izobrazbe in pouka — ali pa pomoči. V tem društvu se prirejajo večeri z najrazličnejšimi vsporedi, ki so ali vsem pristopni, ali pa le za društvenike. Društvo ima le eno jedino sobo: čitalnico, ne pa, kakor »ženski klub«, celo vrsto prostorov,

kjer udje kvartajo, biljadirajo, kadijo, toa-lete in javne škan-dale preresetavajo. »Obče avstr. ž. dr.« je na internacijonalni podlagi, ter že ima nekaj podružnic. Njegova internacijonalnost je priznana v pravi-lih, in da tudi v praksi, to vidi lahko vsak, kedor je natančneje informiran. Tako n. p. so v odboru tudi zavedne Čehinje, ki ne zatajujejo svojega prepričanja. (Mimogrede omenjeno, je predsednica, gđc. Fickert, tudi mene prosila, naj stopim v v odbor, dasiravno ve, da sem Slovenka.) Vodstvo je v rokah jako inteligentnih in trezno mislečih dam, ki so sicer pristno nemškega mišljenja, kar se tiče njih lastne osebe, vendar pa podrejajo narodne inte-rese obče človeškim. Da pa simpatizuje prosto mislečo ženstvo sè socijalnimi de-mokrati, tega mu ne more nihče zameriti, ker so oni ženski osvoboditvi najbolj pra-vični. Vsakemu je prijatelj ljubši nego nasprotnik.

Nekaj mi je g. Klemenčič pač iz duše govoril. To je čudna sodba slovenskih časnikarjev in Slovencev sploh napram »Slovenki«. Ko sem še bila med Slovenci in sem izmed ženskih listov le čitala »Slovenko«, sem čestokrat mislila: Zakaj neki pravi-jo, da ni »Slovenka« bogvekaj?! Meni ugaja. A mislila sem potem, da le zato, ker sploh nobenega ženskega lista več ne poznam, in njih kritika mi je imponirala in prepričana sem bila, »da ni »Slovenka« bog-vekaj.« No danes mi njih sodba ne impo-nira več. Poznam skoro vse večje nemške ženske liste in lahko trdim, da se sme »Slovenka« (izvzemši morebiti berolinsko »Die Frau«) z vsemi postaviti v eno vrsto. Rada bi vedela, kaj neki odlikuje »Dokumente« tako, da bi bila proti njim »Slovenka« taka ničla!? Čemu priporo-čujejo slovenski listi iste? Priporočujte »Slo-venko«, ki se bori za iste pravice, ima isti program kako »Dokumente«, samo da je »Slovenka« pisana v domačem jeziku. Vsa čast internacijonalni objektivnosti; — ampak

naj bo res objektivnost, in ne domačim listom krivična sodba in njim na kvar.

Da preidem na kaj drugega.

O kongresu antialkoholikov pisali so vsi večji časopisi mnogo. Kar bi morda naše ženstvo zanimalo, je dejstvo, da je tudi v »občem avstr. ž. društvu« govoril profesor dr. Farel iz Švice ter svetoval ženam, na kakšen način naj bi delovale one proti najhujšemu sovražniku človeštva, proti alkoholizmu. — Najbrž se bode tudi tukaj osnovalo društvo abstinentinj, slično onim, ki so jih ustanovile delavne švicarske dame. Kolikokrat se čuje pri nas, kako tožijo samci, ki imajo hrano v gostilnah, da so prisiljeni piti, ker drugače ne dobe hrane. Koliko stane to na mesec, na leto, izračuni si lahko vsak sam, da govorim samo o materijelni škodi in ne tudi o moralni, za katero ima jako malo ljudi smisla. Ta nedostatek so hotele odpraviti žene, in čuditi smo se morali, ko smo slišali, kaj so dosegle v Švici v posameznih mestih v kratkem času. Ustanovile so restavracije, v katerih se dobiva dobra cena hrana brez alkoholičnih pijač. Kako se je s to uredbo ustreglo tudi mnogim moškim, priča izborna frekvencija teh gostilen. Seveda so te žene tudi v svobodni Švici imele mnogo zaprek, morale prestati dosti zasmehovanj, a končno imajo lepo plačilo v vspehu svojega truda in v hvaležnosti mnogih mlajših uradnikov in uradnic.

Na vsakem polji torej že vidimo delovati ženo, in povsod dobrodelno. Res še moramo mnogo predsodkov premagati, a česa ne premaga vstrajnost, združena z inteligenco, in to tem bolj, ker imamo le malokedaj logično mislečega nasprotnika.

Ker že ravno govorim o nelogičnih nasprotnikih, dovolite mi, gpa. urednica, da navedem jedno nesmisel. — Vedno bolj se toži, da je mladim ljudem skoro popolnoma nemožno ženiti se, ako nima on ali ona zasebnega premoženja. Zato tudi vedno bolj izginjajo srečni zakoni, in to ni čuda,

če se mora pri sklenitvi istih po vsem bolj vprašati kakor po ljubezni. Logično misleč človek, ki ve, da je srečen zakon podlaga človeške družbe, bi pričakoval od mero-dajnih krogov vsega, kar povspešuje svobodno volitev. A ravno nasprotno se godi. V mnogih kronovinah mora učiteljica, poštna uradnica i. dr. izstopiti iz službe, ako se omoži. Zato se niti 10% mladih inteligentnih deklet ne more omožiti, ali pa se omože z možem, ki je mnogo stareji od njih. Ta krivica je gotovo ena največjih, kar jih mora prestati ženstvo. Da se proti njej borimo z vsemi močmi in se bomo, dokler je ne odpravimo, je le dokaz, da se čutimo kot človek — kot žena.

NADEŽDA ALEKSANDROVNA LUHMANOVA. BOŽIDAR TVORCOV. KALUGA.

Nadežda Aleksandrovna Luhmanova je ne le ena iz prvih ruskih pisateljnic, ona je tudi ena iz prvih boriteljnic za žensko stvar sploh, posebno pa zaboljšanje npravstvenega položaja sedanjega i bodočega ženstva.

Ta odlična ženska je letošnjo zimo nekolikokrat predavala v obojih naših stolicah na razne teme ženskega vprašanja. Nadežda Aleksandrovna je prepričana, da je glavni izvirnik nepovoljnega stanja sedanje ženske tista prepada, katera leži mej razvojem moških in žensk v umstveno npravstvenem obziru. Gospa Luhmanova je napisala obširno razpravo pod zaglavjem: »Uzroki večnih preprirov mej moškimi i ženskami.« S to razpravo je od začetka spomladi ishodila vso Rusijo, ter jo predavala pred mnogobrojno avditorijo z velikim uspehom. V velikih provincijalnih središčih, kakoršna so vseučilišna mesta, je lekcija Luhmanove napravila tak utis, vi bi rekli tak furor, da se je morala predavati po nekolikokrat zaporedom.